

REFERAT Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde d. 03-05-2024

Mødedato Fredag d. 03. maj 2024 kl. 09:30

Mødested Mødeværelse 3

Mødedeltagere Bo Libergren (Fravær), Michael Nielsen, Jens Wistoft, Kim Johansen

Indholdsfortegnelse

Orientering om omstilling af energisektoren i en dansk-tysk sammenhæng #..... 3

Samarbejde med delstaten Slesvig-Holsten. Status på handlingsplan 2023-2024 og planlægning af t 5

Møde med generalkonsul Annette Lind #..... 7

Eventuelt..... 9

Næste møde..... 10

Undersskriftsside..... 11

Punkt 1: Orientering om omstilling af energisektoren i en dansk-tysk sammenhæng

23/31481

Resumé

Region Syddanmark understøtter omstillingen af energisektoren hen mod fossilfrie energiløsninger i et integreret energisystem på tværs af energiformer og geografiske grænser. Som en del af denne omstilling forventes det, at der vil blive behov for udbygning af anlæg til produktion (PtX-anlæg) og transmission af brint (brintrør) på tværs af den dansk-tyske grænse. Der gives en kort status for udviklingen og regionens aktiviteter, der understøtter denne udvikling, og lægges op til, at udvalget drøfter de videre perspektiver.

På mødet vil Jesper Koch, Analysechef, Grøn Energi, Dansk Fjernvarme holde et kort oplæg om omstillingen af energisystemet.

Sagsfremstilling

Det fremgår af den regionale udviklingsstrategi ”Sammen om fremtidens Syddanmark”, at Region Syddanmark bl.a. vil have et særligt fokus på

- At skabe bedre betingelser for kommende generationer i forhold til klima, miljø, ressourcer og rent drikkevand.
- Styrke og fokusere udviklingsindsatserne på tværs af den dansk-tyske grænse til gavn for hele Syddanmark.

Som en del af denne indsats vil Region Syddanmark understøtte omstillingen af energisektoren hen mod fossilfrie energiløsninger i et integreret system på tværs af energiformer og geografiske grænser.

Denne omstilling forudsætter en langt højere grad af energiproduktion baseret på vedvarende energikilder som f.eks. sol og vind. For at sikre et robust og effektivt energisystem er der forventninger om, at Power-to-X (PtX) vil indgå som et væsentligt element i fremtidens energisystem. Det skyldes, at det både kan bidrage til at håndtere de øgede fluktuationer i energisystemet samt omdanne overskydende grøn el til energiformer, der kan anvendes ved slutbrugere, der har vanskeligt ved at omstille til direkte elforbrug. Det kan fx være flytrafik og visse dele af den tunge transport samt tung industri.

Produktion af brint og forædlede brændsler via PtX er forbundet med relativt store energitab, og derfor er målet i første omgang at anvende direkte elektrificering. Hvor dette ikke er muligt, og i det omfang, der er overskydende grøn strøm, vil det være relevant at integrere PtX i energisystemet.

Både på dansk og tysk side er der et ønske om at understøtte rammerne for øget integration af PtX, herunder etablering af nødvendig infrastruktur og rammer. En af de væsentligste forudsætninger er etableringen af et brintrør, ”Hydrogen Backbone”, som kan forbinde aktører på tværs af Jylland til Nordtyskland og videre til de europæiske markeder. Der er netop indgået en delaftale om de økonomiske rammevilkår for brintinfrastruktur, se bilag 1. Hermed er rammerne for finansiering af et jysk brintrør på plads og nu pågår arbejdet med at leve op til betingelserne i aftalen, herunder at indhente forpligtende tilsagn fra markedsaktørerne. Målet er, at der kan træffes investeringsbeslutning ultimo 2025.

Der er mange hensyn i forbindelse med omstillingen af energisystemet, herunder at det skal være langsigtede løsninger, der optimerer forsyningssikkerhed, samfundsøkonomi, klima og arealanvendelse. For at også de regionale potentialer for udvikling tilgodeses i størst mulig omfang, så er der behov for såvel vidensopbygning som øget dialog på tværs af aktørerne i regionen.

Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten har afsat midler til en analyse, som skal afdække de regionalpolitiske muligheder i forbindelse med udbygning af brintinfrastruktur. Herunder hvordan udbygningen i størst mulig omfang kan gavne vækst-, videns- og kompetenceudviklingen i den dansk-tyske geografi. Status for denne opgave er, at Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten i dialog med eksterne interessenter skal indhente tilbud på analysen, således at der kan foreligge et resultat senest medio 2025.

Region Syddanmark indgår endvidere i partnerskaberne ”Grøn Energi- og Sektorkobling” samt ”Triangle Energy Alliance” med det formål at styrke den grønne omstilling af energisystemet. Desuden er der netop forelagt en sag for Udvalget for regional udvikling om, at Region Syddanmark indgår som partner i en ansøgning, ”Danish German Renewable Energy Storage Utilization – Local Transition” (DG-RESU-LT), til Interreg A, om udvikling af scenarier for et grønt og sammenhængende energisystem på tværs af den dansk-tyske grænse. Projektet vil desuden invitere relevante aktører til dialog og samarbejde om prioritering og implementering af scenarierne. Det forventes, at delstaten Slesvig-Holsten også indgår i dette projekt.

På mødet vil Jesper Koch, Analysechef, Grøn Energi, Dansk Fjernvarme holde et kort oplæg om omstillingen af energisystemet med et særligt fokus på PtX, brint og overskudsvarme, hvorefter der lægges op til en drøftelse i udvalget.

Klimavurdering

Punktet har ikke direkte klimaeffekt. Formålet med dansk-tysk klima- og energisamarbejde er klimapositivt.

Indstilling

Det indstilles,

at udvalget drøfter sagen.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 03-05-2024

Sagen blev drøftet

Bo Libergren deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Bilag 1, Delaftale om økonomiske rammevilkår for brintinfrastruktur

Fraværende Bo Libergren

Punkt 2: Samarbejde med delstaten Slesvig-Holsten. Status på handlingsplan 2023-2024 og planlægning af topmøde

24/3280

Resumé

Der orienteres om status for implementering af handlingsplan 2023-2024. Det indstilles, at udvalget drøfter indhold i en ny handlingsplan for perioden 2025-2026. Endvidere drøftes hovedindhold på et nyt topmøde med delstaten Slesvig-Holsten, forventeligt i fjerde kvartal 2024.

Sagsfremstilling

Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten aftalte i foråret 2023 en handlingsplan for samarbejdet i perioden 2023-2024. Udgangspunktet for handlingsplanen er den såkaldte Fælles erklæring, som blev indgået mellem parterne i 2021, og hvoraf det fremgår, at samarbejdet udmøntes gennem toårige handlingsplaner. Den fælles erklæring kan findes her: [Fælles erklæring om fornyelse af regionalt samarbejde mellem delstaten Slesvig-Holsten og Region Syddanmark](#).

Handlingsplan 2023-2024 falder i tre hovedafsnit. Det første er Dansk-tysk Udviklingsalliance, der ses at have en god udvikling. Det andet hovedafsnit er klima og miljø, hvor der er taget en række tiltag, som også behandles i et selvstændigt punkt i dagsordenen. Samarbejdet på dette område er præget af fremskridt i varierende grad i udformning og finansiering af store flerårige projekter. En undtagelse er emnet ”grænseoverskridende samarbejde om klimahandlingsplaner”, hvor der ikke har været den nødvendige interesse på tysk side.

Det tredje hovedafsnit er borgernært samarbejde, hvor der har været en meget tilfredsstillende udvikling. Dette gælder ikke mindst den såkaldte borgerprojektfond under Interreg 6A, og beredskabssamarbejdet over grænsen, der har fundet en god udviklingsplatform i projektet ”Danger 112”.

Da den nuværende handlingsplan udløber ved årets udgang, bør det drøftes om parterne ønsker at aftale en ny handlingsplan for perioden 2025-2026. Herunder kan også formen for handlingsplanen drøftes, f.eks. i forhold til, om en kommende handlingsplan med fordel kan fokuseres i retning af de to udtalelser fra topmødet mellem Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten den 1. november 2023, som omhandlede samarbejde om brintinfrastruktur i et regionalt perspektiv samt forbedrede togforbindelser over grænsen. Hertil kan det overvejes at inkludere en hensigtserklæring i forhold til planlægningen af et fremtidigt Interreg A-program, som forventes igangsat medio 2025.

Ved topmødet den 1. november 2023 blev der samtidig aftalt en styringsmodel for den dansk-tyske udviklingsalliance. I henhold til denne afholdes et topmøde hvert år. Der vil således søges berammet et nyt topmøde, forventeligt i fjerde kvartal 2024. Topmødet i 2023 blev afholdt i Neumünster på tysk side. Mødet i 2024 vil således skulle afholdes på den danske side af grænsen.

Input til dagsordenen, ud over den ovennævnte handlingsplan, som eventuelt vil kunne underskrives på mødet, kan drøftes. I øjeblikket ligger tyngden i udviklingsalliansens arbejde på udvikling i tilknytning grøn energiinfrastruktur (ikke mindst brint), digitalisering og anvendelse af kunstig intelligens og robotteknologi. Hertil kan det overvejes at drøfte samarbejdet i STRING, hvor Region Syddanmark overtager formandsrollen i 2026, og det pågående arbejde langs Jyllandskorridoren, hvor der i Slesvig-Holstens Danmarksstrategi udtrykkes støtte til den syddanske linje.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet den ikke direkte har betydning for klimaet. Det bemærkes dog, at projekter relateret til Region Syddanmarks klimahandlingsplan har en fremtrædende placering i handlingsplanen for 2023-2034.

Indstilling

Det indstilles, at udvalget drøfter

- indhold i en ny handlingsplan for perioden 2025-2026, og
- hovedindhold på et nyt topmøde med delstaten Slesvig-Holsten, forventeligt i fjerde kvartal 2024.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 03-05-2024

Udvalget drøftede indhold i en ny handlingsplan for perioden 2025-2026 og hovedindhold på et nyt topmøde med delstaten Slesvig-Holsten, forventeligt i fjerde kvartal 2024. Da faldne bemærkninger indgår i det videre arbejde.

Bo Libergren deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Oversigt over handlingsplan 2023-2024 RSD-SH status 2kv 2024

Handlingsplan 2023-2024 DK

Fraværende Bo Libergren

Punkt 3: Møde med generalkonsul Annette Lind #

24/2823

Resumé

Udvalget får besøg af den danske generalkonsul i Flensborg, Annette Lind. Der drøftes sager af gensidig interesse vedrørende det dansk-tyske samarbejde.

Sagsfremstilling

Den 1. marts 2024 tiltrådte Annette Lind posten som dansk generalkonsul i Flensborg. Generalkonsulen er en del af udenrigsministeriets organisation, og fungerer som statens repræsentant i Sydslesvig. Dette gælder ikke mindst vedrørende forbindelserne til det danske mindretal i grænselandet, hvor generalkonsulatet har som opgave at følge udviklingen inden for det danske mindretal i Sydslesvig samt forholdet mellem mindretallet og flertalsbefolkningen som helhed i grænselandet. Det sker blandt andet ved møder med mindretallets organisationer og kontakt til den slesvig-holstenske landsregering. Generalkonsulen deltager også i det dansk-tyske samarbejde om at lette barrierer for grænsependling.

I forbindelse med at generalkonsulen tiltrådte sendte Region Syddanmark en officiel lykønskning, med ønske om et fortsat godt samarbejde med generalkonsulatet om dansk-tyske spørgsmål. Besøget er en opfølgning af dette.

Indtil 1. marts 2024 var Annette Lind som folketingsmedlem, valgt for Socialdemokratiet, engageret i det nordiske samarbejde. Annette Lind afløser Kim Andersen, der var generalkonsul fra 2017 til 2024. Da Annette Lind blev valgt af regeringen som ny generalkonsul, pegede hun i flere forskellige interview på sine erfaringer i Nordisk Råd. Hun foreslog i den sammenhæng, at der oprettes et permanent dansk-tysk "Council of Free Movement" med inspiration fra det nordiske samarbejde.

Der er på mødet afsat tid til drøftelse af mulige samarbejdsflader mellem Region Syddanmark og generalkonsulatet. Det kan forventes, at generalkonsulen rejser spørgsmål om afvikling af barrierer for grænsependling. Dette emne er særdeles relevant for Region Syddanmark. Generalkonsulen kan samtidig være en relevant samarbejdspartner i andre sammenhænge. Principielt f.eks. i alle emner, der er nævnt i handlingsplan 2023-2024 for samarbejde mellem Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet den ikke direkte har betydning for klimaet.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 03-05-2024

Til orientering.

Bo Libergren deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Brev til generalkonsul Annette Lind

Fraværende Bo Libergren

Punkt 4: Eventuelt

24/364

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 03-05-2024

Intet.

Bo Libergren deltog ikke i sagens behandling.

Fraværende Bo Libergren

Punkt 5: Næste møde

24/364

Sagsfremstilling

Næste møde er onsdag den 11. september 2024 kl. 08.30-10.30. i regionshuset.

Mødeplanen resten af 2024 er:

- Onsdag den 11. december 2024 kl. 08.30-10.30.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 03-05-2024

Næste møde er onsdag den 11. september 2024 kl. 08.30-10.30. i regionshuset.

Bo Libergren deltog ikke i sagens behandling.

Fraværende Bo Libergren

Punkt 6: Undersskriftsside

24/364

Fraværende Bo Libergren